

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Apare în fiecare Duminecă

Abonamentul:

Pe un an . . . . . 15 Cor.
Pe o jumătate de an . . . . . 7 Cor. 50 fil.
Pe 3 luni . . . . . 4 Cor.
Abonamentele să se trimită la adresa
„GAZETA POPORULUI”, Sibiiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI”
Nagyszeben, Rosenanger 14
(Strada Peștilor)

Inserate și anunțuri se primesc la admini-
strația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraă 50 fil.
a doua- și a treia-oraă 40 fil.

Părerea lui Șaguna despre comisar.

În 7/19 Septembrie anul 1857, cu prilejul unei întâlniri — în Viena — a mitropolitului Șaguna cu ministrul de culte de pe atunci groful Thun, acesta i-a descoperit planul ce-l avea de a trimite în biserică noastră un *comisar împărătesc*. Șaguna, îndată ce a auzit de acest plan, s'a împotrivit cu toată hotărârea, spunându-i ministrului limpede părerea sa. Din norocire cuprinsul acelei interesante convorbiri s'a păstrat între însemnările rămase dela însuși Șaguna și pe cari le-a publicat un fiu sufletesc al lui, I. Precuvioșia Sa părintele archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu, în scrierea „Documente pentru limbă și istorie” tomul I, pag. 314 — 321.

Ca să vedem cum vorbea căpetenia de atunci a bisericii noastre cu ministrul de culte și ce păreri avea cu privire la trimiterea unui comisar al stăpânirii în corporațiunile noastre bisericesti, lăsăm să urmeze aici câteva părți din ziarul lui Șaguna.

Arătându-și neîncrederea ce-o avea față de biserică noastră, ministrul Thun spunea că „vede o lipsă mare, ca în ședințele consistoriale totdeauna să fie de față un comisar împărătesc, ca o controlă din partea stăpânirii pentru de-a nu se face nimărui vre-o nedreptate.”

„La acestea — zice Șaguna — am răspuns:

„Că eu nu mă pot împretei cu aceste gânduri, căci nu sunt luate din vieța bisericii noastre, și că silit sunt a reflecta (răspunde), că dacă este după părerea dlui ministru vre-o iregularitate în ocârmuirea bisericii mele, acea iregularitate nu porcede dela instituția bisericii noastre, nici provine dela volnicia mea, ci dela împrejurări din afară, adevărat de acolo, că stăpânirea anti-marțială și cea de sub principii ardeleni au supus biserică noastră sub măsuri mirenești, ca să o nimicească etc.”

„Am răspuns mai departe: că stăpânirea să se mulțumească cu garanța aceia, ce i-o dă biserică noastră prin așezămintele și canoanele sale, în înțelesul cărora episcopul ocârmuește eparhia sa, și fiindcă noi după ele ocârmuim biserică și pe creștinii noștri îi povățuim cătră câștigarea vieții vecinice după aceleiași așezăminte și canoane, și fiindcă noi ca supușii împăratului suntem în patria noastră și nici o apelație nu avem afară de patrie, pentru aceea tare sunt convins, că aceste împrejurări dau destulă ga-

ranță, ba mai mare garanță pentru odihna stăpânirii împărătești despre faptele noastre ca ale unor episcopi, decât este acea garanță, care o poate da stăpânirii noastre Roma, pentru faptele episcopilor catolici”...

„Mai departe am reflectat: că biserică noastră este altmintrelea organizată decât cea latină; în biserică noastră nu sunt canonici, dar sunt alți demnitari, cu cari se sfătuește episcopul în trebile diecezane, care sfat episcopesc se poate chema după cuvântul cel nou „Consistoriu” (atunci biserică noastră n'avea organizația de azi pe baza Statutului Organic. Nota Red.)... Episcopul după canoanele noastre are a da răspuns lui Dumnezeu pentru toate câte le face ca episcop, prin urmare luarea și hotărârea unui episcop care s'au adus în treaba biserică, nu se poate supune nici unei stăpâniri politice spre revizuire; stând aceasta, de sine urmează, că ființa de față a unui comisar împărătesc în ședințele consistoriale este de prisos și incompatibil cu natura lucrurilor, ce tratează episcopul; apoi o asemenea măsură nu s'ar potrive nici cu duhul cel luminat al stăpânirii noastre austriace și ar fi un ce prin care s'ar robi biserică și stăpânirea biserică”...

Șaguna apăra apoi foarte frumos preoțimea noastră de învinuirea ce i-a adus-o ministrul, că nu-i destul de cultă. El spune că vina pentru aceasta nu o poartă biserică, care are de scop luminarea, ci vina este vremea cea vitregă și măsurile vitrege ce stăpânirea de mai înainte le-a adus asupra credincioșilor bisericii noastre. „Lucru bun și folositor este pentru creștini și îndeobște pentru stat, dacă vre-o preoțime este cultă, dar trebuie să zic și aceea, că lucru și mai bun și mai folositor este aceea, dacă preoțimea este morală, cu frica lui Dumnezeu și cu evlavie. În clasa aceasta a doua pun eu preoțimea mea eparhială, — și spre dovedirea spuselor mele mă provoc la anii 1848 și 1849, — acești ani să dovedească, ce purtare a avut preoțimea mea, despre care se zice, că este necultă, deși necultura și cultura este foarte relativă”...

Ministrul spuse că el, ca eu catolic, nu primește vorbele lui Șaguna și se miră de ce nu recunosc pe papa, căci atunci toate ar merge neted. La toate acestea Șaguna îi răspunde așa: „Aici am tăcut puțin și apoi am zis: tot insul bine face, care rămâne pe lângă convingerea sa, dar apoi să

păzească ca cu convingerea sa mai cu seamă religioasă să nu fie nimărui spre stricare. Eu și eparhia mea întregă rămânem în legea noastră, în care ne-am pomenit, cu care nu facem nimărui nici o dovadă, căci suntem sudiți credincioși ai împăratului, cinstim și omenim toate confesiile și pe toți creștinii și dorim ca și cu noi în privința bisericii noastre așa să pășească stăpânirea, ca și cu alții de alte religii”...

Ministrul spuse lui Șaguna că are toată încrederea într'ansul, dar adăose: „cine va sta bun pentru următorul Escelenției Tale?” Șaguna răspunde „că în episcopii de mai înainte și în cei de acum, cari au dovedit o credință nepătată cătră monarhul și interesele lui, are stăpânirea împărătescă garanță destulă, că și episcopii viitori vor fi sudiți credincioși”.

„Ja, Verehrtester (da, venerabile), — zise mai departe ministrul — aceasta e așa, dar totuș un comisar împărătesc este de lipsă în consistor etc.

La aceasta Șaguna răspunde foarte apăsat și hotărât: „Vorba aceasta pentru comisar nu-mi pricinuește nici o grijă, căci una ca aceasta nu se poate întâmpla!”

Așa a înțeles și apărat libertatea bisericii noastre și drepturile autonome ale ei, marele organizator și înțeleptul alcătuitor al Statutului Organic.

Iubileul unui prieten al neamului nostru.

Sâmbăta trecută (25 Maiu n.) s'au împlinit 70 ani dela nașterea învățatului profesor universitar din Praga, Dr. Ioan Urban Iarnik, adânc cunosător al limbei noastre românești și prieten de nădejde al neamului nostru. Dl Iarnik atras de frumșețile limbei noastre, și-a însușit-o întocmai ca un Român și a și scris și tradus câteva lucrări prețioase în cel mai neaoș graiu românesc, între acestea și minunatul articol: „Graiu poporan”, publicat în numărul 10 al foii noastre. Dragostea față de neamul nostru a arătat-o veteranul profesor în tot cursul vieții sale plină de muncă folositoare și de vrednicie, începând din anii tinereții sale, de când a început a ne cunoaște. A călătorit în mai multe rânduri prin ținuturile locuite de Români, a povățuit cu dragoste și cu înțelepciune pe tinerii noștri afiațori la școlile înalte din Viena și din Praga și a luat parte din tot sufletul la întâm-

plărilor ce ne-au ajuns: bune sau rele. Cu deosebire în cursul îndelungatului războiu, prin care ne-a fost dat să trecem, ș'a arătat mai lămurit și mai cu putere simțirile de care e condus față cu neamul nostru. Intocmai ca un tată a cercetat pe feciorii noștri aflători în spitalele din capitala Boemiei, s'a așezat la patul lor, i-a mângăiat, i-a încurajat, le-a scris scrisori către cei de acasă și i-a povățuit în toate privințele. Ce e mai mult: ca să le întrelesnească înțelegerea cu doftorii și cu îngrijitorii și îngrijitoarele de alt neam, a scris o cârtică cu întrebări și răspunsuri românești și apoi tălmăcite în limba nemțească și cea boemească, care cârtică a fost de cel mai mare folos pentru sârmanii noștri ostași de prin spitalele din locuri depărtate.

Față cu un asemenea om, cu un suflet așa de nobil și pururea gata de jertfă, cuvine-se să fim cu toții recunoscători, și acum, când cu ajutorul lui Dumnezeu împlinește anul an 70-lea al vieții sale petrecute în vrednicie, să-i dorim din adâncul inimei încă multe zile fericite, în mijlocul familiei sale, care încă se interesează de noi și în mijlocul poporului său mult iubit, care îl prețuește așa mult. Trăiască încă mulți ani, în deplină sănătate și bucurie, bătrânul cu inima tânără, atât de apropiat sufletește de noi!

Gazetele din Budapesta și Sinoadele.

Am scris în numărul trecut al gazetei despre ceea ce s'a întâmplat la sinoadele bisericii noastre, în anul acesta, cu trimiterea comisarilor. Iată ce zice despre aceasta gazeta „Pester Lloyd“:

În desbaterile sinodului arhidiecezan din Sibiu a fost o întâmplare neplăcută la 16 Mai. Mitropolitul care a prezidat sinodul, fiind de față comisarul guvernului, baronul Emil Horvath Petrichevich, a trebuit să vadă că numai 13 membrii sunt de față, și prin urmare Sinodul nu mai e în stare să ia hotărâri. Faptul acesta câștigă în însemnătate, fiindcă mai trebuie de adăugat, că și sinoadele din Caransebeș și Arad ale bisericii gr. or. române s'au ținut fără rezultat, deoarece episcopii din Caransebeș și Arad au trebuit să constate că nu s'a adunat un număr îndestulător de membrii — numai 13 — și prin urmare sinoadele nu mai puteau urma ședințele lor. Aceste împrejurări trezește firește bănuiala, că aici am avut de a face cu o lucrare organizată, cu o reținere, o tragere înapoi, care trebuie privită ca o ocolire a comisarilor guvernului, trimiși de guvernul ungar pentru înlăturarea dreptului de control al Coroanei în fiecare Sinod în parte.

Trimiterea de comisari ai guvernului la Sinoade a fost deunăzi obiectul unei hotărâri a Camerei ungare. Cu puțin înainte de a se întruni Sinodul din Arad, deputatul St. C. Pop a îndreptat o întrebare prim ministrului, arătând că e în contra constituției, ca dreptul de control al Coroanei să fie înlăturat acum de comisari ai guvernului. Prim-ministrul, dr. Wekerle, a răspuns atunci, că precum zice constituția noastră Coroana înlătură dreptul ei de

control prin guvernul răspunzător, și că guvernul de data aceasta a prevăzut înlăturarea acestui drept de control prin trimiterea de comisari ai guvernului. — Răspunsul acesta al prim-ministrului a fost aprobat aproape cu toate voturile de Cameră. Prin aceasta, trimiterea de comisari ai guvernului a fost încuviințată și privită ca dreaptă și de conducătorii țării, singuri îndreptățiți aici să judece. Dar chiar dacă n'am sta în fața întăriri atât de lămurite a dreptei lucrări a guvernului, atunci sunt alte pricini cari ar îndreptăți, în măsura cea mai largă, supravegherea strictă a autonomiei date bisericii române. *În cursul năvălirii române în Ungaria, s'au întâmplat un șir de lucruri triste în populația română, chiar dacă n'au fost întâmplări răspândite în tot locul, totuși au fost cazuri multe neplăcute, pentru cari purtau vina preoții și învățătorii acestei biserici prin lucrarea lor agitatorică de rătăcire, adecă tocmai organele autonomiei bisericești. Recunoscându-se pe deplin ținuta corectă a masei mari a românilor din Ungaria, — chiar și în cercurile române de bună credință, dreptul de control așa cum a fost înlăturat acum la Sibiu, Caransebeș și Arad, trebuie privit ca o măsură de trebuință.* Dacă față de aceasta măsură, s'a urmat pe ascuns sau pe față cu ocolirea, atunci toți acei cari s'au făcut vinovați de această lucrare, cad sub bănuiala că ei așteptau sau doreau astfel de lucruri dela Sinoade, cari nu suferă controlul autorităților.

Se pune acum întrebarea, ce rezultat se așteaptă în cercurile alcătuitoarelor, dela această ocolire a comisarilor. Dacă e la mijloc scopul, de a se face lămurire în străinătate prin această demonstrație, atunci trebuie să ne ridicăm aci glasul cu toată bunăvoința, dar cu hotărâre pentru o admoniere, îndemnând să se lase repede de astfel de scopuri iar unde acesta nu are urmare, *acolo brațul puternic al statului ungar va ști să facă ordine.*

Că Aradul, Caransebeșul și Sibiuul nu sunt în Bohemia, — lucrul acesta îl vor afla destul de curând urzitorii acestui sabotaj. Amestecul grabnic al statului ungar va avea un rezultat neîntârziat, chemând la adevăr pe domnii ca să știe unde se află. Dar dacă această purtare are de scop tulburarea în politica din lăuntru a țării, atunci e bine să arătăm aci că înlăturarea dreptului de control se face în chip legal de factorii constituționali, și că în aceasta privință poate hotărâ numai statul ungar și legislativa lui, iar nici de cum ținuta unor membrii singuratici ai sinoadelor eparhiale. Suntem de convingere, că toată Ungaria, inclusiv masele mari ale populației române, se alătură la acest punct de vedere, singurul posibil, și credem, că acei cari voiesc să se folosească de autonomia bisericii gr. or. române pentru excese contra drepturilor statului, — fac cel mai rău serviciu acestei autonomii.

*

Până aici gazeta „Pester Lloyd“. Părerea noastră este însă alta. Biserica gr.-or. românească din Ungaria, a dat atâtea strălucite dovezi de credință și ținută dreaptă în toate faptele și hotărârile ei, încât trimiterea comisarului la sinoadele ei, a fost, credem, nu numai o bănuială neîndrituită, ci o trecere cu vederea a unei tradiții sfiite prin ani îndelungați de lucrare în libertate, fără de nici o opreliște. Se aduc mereu

acum înainte fapte, de cari nu biserica luată ca întreg, ci persoane singuratică au putut să se facă vinovate, deși cercetându-se lucrurile cu de-amănuntul și fără de prejudecare, s'ar ajunge de bună seamă la alte păreri...

Biserica românească din patrie, prin ținuta ei vitejască în tot cursul războiului și jertfele bogate ce le-a adus, are tot dreptul să ceară respectarea tuturor tradițiilor ei. Suntem pe deplin încredințați, că conducătorii chemați ai țării vor asculta de astădată mai puțin glasul gazetelor din Budapesta ce îndeamnă spre pedeapsă și măsuri de oprire și ținând seamă de masele largi ale poporului nostru dreptcredincios, vor repara o greșeală săvârșită față de credința, iubirea și alipirea ei vrednică de admirat către tron și patrie.

Cuvântul de laudă al lui Wilson.

Cu prilejul unei adunări în folosul crucii roșii americane, președintele Statelor-Unite a ținut o cuvântare, spunând între altele următoarele:

„Cea dintâiu datorință este să câștigăm războiul, iar a doua, care merge mână în mână cu ea, este să câștigăm războiul în chip demn și mare. De bună seamă însă că datorința cea dintâiu, la care trebuie să cugetăm totdeauna până când se va împlini, este, să câștigăm războiul. Am auzit nu de mult spunându-se, că noi trebuie să punem pe picior de războiu 5 milioane de oameni. Dar pentru ce să ne mărginim numai la cinci milioane de oameni? Eu am făcut luător de seamă congresul, să nu pună în privința aceasta nici un hotărâre, deoarece congresul Statelor-Unite, și noi cu toții, dorim, ca tot vaporul care a transportat oameni sau mijloace de traiu, să fie încărcat totdeauna cu atâția oameni și și mijloace de traiu, cât trebuie.

Prin nici o încercare de apropiere nesinceră, nou nu putem fi îndepărtați dela hotărârea noastră aspră de-a câștiga războiul. Cu conștiința liniștită pot spune că am cercetat aceste apropieri tainice și le-am găsit nesincere. Acum declar, că ele n'au fost altceva decât o încercare de-a câștiga mână liberă mai cu seamă la răsărit, pentru de-a înlătură planuri de cucerire și de pradare. Ori-ce propunere pentru o înțelegere în Apus, cuprinde în sine mână liberă la Răsărit. Cât mă privește pe mine stau pe lângă Franța și Rusia. Cei fără de ajutor și bucurie au lipsă de sprijin și bucurie. Dacă se află cineva în Germania care crede că noi am fi în stare să jertfim un singur om pentru câștigul nostru, i-o pot spune liniștit că greșește, deoarece lauda acestui războiu, în cât ne privește pe noi este, că el pentru întâia oară în istorie se poate numi un războiu fără de nici un interes. N'aș putea fi mândru, dacă ne-am lupta pentru scopuri iubitoare de sine, dar sunt mândru deoarece luptăm pentru omenire. Dacă aceia vreau în adevăr pacea, să iasă la iveală și prin trimiși vrednici de încredere să-și arate condițiile. Ale noastre condiții le-am descoperit. Aceia știu cum sunt ele.

Wilson a spus mai departe, că o pace de o sută de ani n'ar fi putut uni poporul american astfel, ca un singur om. Priveliștea care ni se înfățișează este lupta la patru neamuri, cari iubitoare de sine râvnesc spre mărire, împotriva la 23 de stăpâniri, cari

înfățișează cea mai mare parte a lumii și cari sunt unite pentru un nou scop comun și pentru o nouă și unică viață.

(Pester Lloyd).

Nu jigni pe aceia, cu cari ai să trăiești împreună, ci dă-ți silința să câștigi iubirea lor, făcându-le viața plăcută.

Războiul lumii și pacea.

După încheierea păcii în răsărit, pace care nici până azi n'a putut aduce pe deplin liniștire în Rusia, ochii tuturor s'a îndreptat spre câmpul de luptă apusean. Cu toate acestea Nemții înaintează mereu către inima Rusiei, cucerind însemnate orașe din noua țară înființată, adică Ucraina, găsindu-se acum în apropierea gurilor râului Wolga. Rusia, așa cât a rămas după împărțirea făcută, este nemulțămăită adânc, și precum spune unele gazete se zvârcolește fără încetare, căutând să găsească un nou chip pentru de a reîncepe lupta împotriva puterilor centrale. Unele dintre partidele de-acolo bucuroși ar chema în ajutor chiar și pe Japonia, care asemenea pentru de a se apăra în contra Germanilor, a încheiat alianță cu China, îndatorându-se a-i alcătui și moderniza învechita ei armată. Nici chiar Polonii nu sunt tare mulțumiți. În zilele trecute s'a vorbit despre aspre lupte între Germani și Poloni, cari s'au sfârșit cu pierderea acestora din urmă.

Cum stă lucrul în Franța și pe frontul italian? Precum s'a văzut, ofensiva germană începută cu mare putere în contra anglo-francezilor și care la început a și reușit, s'a opăcit cu totul. Mai bine de o lună stăm în așteptare fără să se întâmple nimica mai de seamă, afară de pregătirile mari din amândouă părțile. Și unii și alții grămădesc trupe uriașe pentru continuarea măcelului. Sfârșitul încăerării atarnă dela numărul și puterea trupelor fieștecăruia. Pe partea Antantei stă America, care se laudă a trimite atâtea trupe câte trebuie ca să câștige războiul. Ne găsim, precum a zis ministrul englez Lloyd George, într'o cuvântare mai nouă, înaintea mării întreceri dintre Wilson și Hindenburg. Ministrul a mai spus și aceea că în lupta pe care o poartă Antanta contra submarinelor s'a ajuns la rezultatul următor (dacă va fi cumva adevărat?): „noi, a zis Lloyd, scufundăm acum mai multe submarine decât poate produce Germania, iar Germania, scufundă mai puține vapoare engleze, decât putem produce acum.“

Pe frontul italian asemenea încordarea e mare. Italienii ne încearcă mereu să vadă cum stăm cu puterile. Când ici, când dincolo ne împung coastele pentru de-a ne ghici gândurile. Precum ne spun gazetele, armata noastră e pregătită acum până'n dinți pentru începerea unei noi ofensive împotriva Italiei.

Cehi adună armată.

Gazeta „Nieuwe Courant“ află următoarele: Profesorul ceh Massaryk, fost deputat în parlamentul austriac, care la începutul războiului s'a refugiat prin străinătate la Londra și de acolo a plecat în Rusia, unde a alcătuit o armată ceho-slovacă împotriva monarhiei austro-ungare, acum, după un drum lung din Kiev, prin Vladivostok, a ajuns în America, la Chicago. Aci Masaryk va începe o mare agitație între emigrații din Austro-Ungaria, mai ales între Slovaci și Cehi, pentru a alcătui și acolo o armată

de cehi și slovaci în contra Austro-Ungariei. Guvernul american sprijinește această lucrare a lui Massaryk.

În Rusia nu i-a prea reușit această întreprindere. Acolo Masaryk a cercat să adune soldați din șirurile prizonierilor austro-ungari, pentru a forma o armată ceho-slovacă, cu ajutorul banilor englezi și francezi, iar el, Massaryk, să fie conducătorul acestei armate. După-ce s'a încheiat pacea între Rusia și Puterile centrale, Massaryk s'a văzut silit să părăsească pământul rusesc. Acum acest profesor ceh, cearcă în America să ațâțe pe cehi și slovaci în contra patriei lor și să formeze din ei o nouă armată.

Legiuni ceh și românești.

Gazeta „Nagyszebeni Reggeli Ujság“ vestește dela biroul gazetelor următoarele: „Legiunile (regimentele) cehști au fost împărțite printre regimentele italiene. Acum se alcătuește și o legiune românească, formată o parte dintre prizonierii de războiu, constatătoare din 132 de ofițeri și 17,500 de ostași.

Planul Germanilor.

Correspondentul din Paris al ziarului „Züricher Post“ scrie: Lunga odichnă în luptele de pe frontul anglo-francez, nu se ține de loc la Paris, ca un semn că nemții sunt sleiți. Toți învățații militari francezi sunt dinpotrivă încredințați că Germanii se pregătesc cu grijă și prevedere mare pentru o nouă lovitură. Unde va fi dată această lovitură o știu oameni foarte puțini la număr, și acei cari cred că știu ceva — nu suflă nici un cuvânt.

Bombardări din aeroplane.

Dușmanii se atacă acum unii pe alții grozav cu aeroplanul. Nemții bombardară Parisul și Londra, iar Francezii și Englezii orașele germane.

Biroul Reuter vestește că cercetările amănunțite asupra perderilor engleze la ultimul atac al aeroplanelor germane contra Londrei și altor localități engleze — se ridică la 40 morți și 179 răniți. De aceia englezi au răspuns ca bombardaret orașelor germane.

Orașul Colonia (Köln) a avut peste 30 morți. Aeroplane anglo-franceze au aruncat apoi bombe asupra orașelor germane Ludwigshafen și Pirmansen. Cele mai multe bombe au căzut pe câmp deschis, pricinuind pagube însemnate. Persoane n'au fost rănite. Un aeroplan a trebuit să se coboare iar zburătorii, 3 englezi au fost prinși.

În totul au fost aruncate 40 boambe.

Ofensiva germană a început din nou.

Telegramele sosite înainte de încheierea gazetei noastre, ne vestesc că ofensiva germană, precum ne așteptam, a pornit din nou pe o întindere de 40 km. între orașele Soissons pe lângă râul Aisne (citește En) și Reims. Germanilor

le-a reușit să împingă în unele locuri pe Francezi și Englezi înapoi, luând până acum 15,000 de prizonieri.

Ce zic Francezii?

Comunicatul oficial francez zice: Lupta ține pe un front de 40 km. cu acelaș putere mai departe. Trupele nemțești, fără privire la pierderi, înaintează către canalul Aisne (En), unde au și ajuns unele dintre trupe. În amurg trupele franceze și engleze, în șiruri închegate au început să se retragă după planul avut. Dușmanul a plătit scump reușita sa de neîncunjurat, dela început.

Pacea dela București.

Despărțirea bisericii Basarabiei de biserica rusă.

Din București se vestește: La întâlnirea Episcopului român basarabean cu Mitropolitul Moldovei la Iași, — s'a hotărât despărțirea Basarabiei de biserica rusă și unirea ei cu biserica română.

Englezii nu vreau pace.

La un prânz al societății gazetarilor străini din Londra, ministrul Lord Curzon a spus: În momentul acesta glasul tunurilor acopere toate celelalte glasuri. Cât privește condițiile de pace mă tem că ar fi fără rost să mă ocup acum cu ele. *Am fi voit cu drag ori când pacea sub condițiile noastre îndeobște cunoscute.* Luptăm pentru o pace care este de-o potrivă de dreaptă pentru statele mari și mici, o pace cinstită, care să nu umilească pre vreun aliat al nostru, care a adus jertfe atât de mari, luptăm pentru o pace traică care să aducă liniște și siguranță generațiilor viitoare. O pace nedreaptă ar însemna calea păcatului și întărirea unui păcat nou în viitor, și ar ridica sus volnicia, în afacerile tuturor popoarelor. Dreptul francezilor în Alsația-Lorena este de acelaș fel ca și dreptul Italianilor la Trient și Triest.

Germania pregătește lovitura din urmă.

Ziarul „Daily Mail“ scrie următoarele: „Germania vede sosită clipa ca adunându-și toată puterea și energia, să sfârșească războiul cu o ultimă lovitură pe frontul de vest.

Ludendorf a prelucrat planuri nouă de război și cu toată puterea ce-i stă la îndemână va căuta să taie armatele aliate una de alta, să ocupe porturile dealungul canalului și să nimicească armatele franceze.

În acest scop a trimis veste la toți aliații ca să-i împrumute toate mijloacele de trebuință și atâtea trupe, câte sunt în stare să pună pe picioare. În împărăția germană se adună acum trupe din toate unghiurile și comandamentul armatei caută să folosească tot materialul de oameni, ca puterile centrale să poată îngenunchia pe aliații din apus.

4 garnituri 61-3

de îmblățit întregi

se află de vânzare la

Ludwig Saller
fabrică de motoare, Sibiu.

Creșterea copiilor.

(Urmare.)

3. Ce lucrează Mărioara.

Ion Crișan când s'a căsătorit n'a avut nici o avere, s'a încrezut însă în cele două brațe puternice și în priceperea și hărnicia femeii. Agoniseala n'a cheltuit-o pe lucruri de nimica, ci fiecare filer l'a pus deoparte. Femeia încă lucra din răspuțeri. Astfel în scurtă vreme și-a cumpărat casă și grădină pentru verdețuri. Să trudeau ca cu vremea să-și cumpere la câmp un mic pământ, că-ci cel ce are pământ, îi merge mai ușor. Dar cu cât se măria numărul mâncătorilor, cheltuiala din casă era tot mai mare, astfel că deoparte nu mai puteau pune nici un ban. Nevasta lui Crișan s'a hotărât să se bage ajutoare pe lângă bucătăreasa boerului din sat. Bărbatul s'a învoit la asta cam cu greu.

La 4 săptămâni după ce s'a născut Nicușor și-a început încă serviciul la curtea boerului. Dimineața de vreme alăpta pe Nicușor, pregătea dejunul pentru ceilalți și se îngrijea de prânz, apoi pleca ca să se întoarcă numai după prânz.

O parte din grija gospodăriei a rămas pe Mărioara. Ea curăța locuința, dar așa că toate străluciau ca oglinda. Ea grija ca ceilalți doi copii să se spele, să se îmbrace și se plece de vreme la școală. Dădea mâncare la vaci și la vițel, la găini și grija de cloșcă.

Acum i s'a înmulțit lucrul: de dimineața până după prânz ea trebuia să îngrijească de Nicușor.

Ce bucuroasă făcea această! Îl scâldea, îl înfașa și dacă plângea îl pune în curat, așa cum a văzut-o pe lelița Anica. Cât să bucură când omulețul cât pumnul privește la ea cu cei doi ochi stăluțorii.

Trăsurica cu Nicușorul era în odaia cea mică. Mărioara curăța mai întâi odaia cea mare; bineînțeles făcea un foc bun, deschidea ferestile, așa că aerul din odaie rămânea proaspăt și curat. Când aerul din odaie s'a ridicat la 15—16 grade R. atunci l'a adus pe Nicușor și s'a apucat de curățirea ceilalte odăi.

4. Ojina lui Nicușor.

Mama lui Nicușor.

Nicușor a fost copilăș de treabă. Totdeauna înainte de amiază pe la 10 oare se trezia și prin plâns dădea de veste, că e flămând.

Bine, dar uite că mama nu-i acasă să-l lăpteze. Pagubă, dar trebuie să ne ajutăm. Lelița Anica când a fost aici a spus, că lie-care mamă sănătoasă să-și lăpteze micuțul, aceasta este bine atât pentru copil, cât și pentru mamă. Numai mama bolnavicioasă trebuie să-și crească copilul prin hrană măestrită. Așa a auzit lelița Anica dela doctorii vestiți de copii.

Bine ar fi așa, dar ce să facă mama care cale de un ceas departe de sat se duce la lucru, unde nu poate să-și ducă copilul cu ea.

Natural în cazuri de acestea copilul va fi hrănit măestrit. Mulți mărunți cresc astfel; Nicușor a fost mai cu noroc, el a putut suga de 4 ori pe zi și numai odată a fost lipsit de laptele binecuvântat al mamei. Mărioara se pricepea de minune cum trebuie hrănit copilășul, a învățat dela lelița Anica.

Nicușor la 10 ore a primit lapte de vacă. Dar nu lapte obicinuit. Mărioară acum știa, că alta este *compoziția laptelui dela mamă și alta dela vacă* și că stomahul micuțului n'ar putea mistui o hrană, care se deosebește mult de laptele mamei. Așadar laptele de vacă trebuie pregătit. Da cum?

Hrănirea măestrită a copilășului?

În laptele de vacă este mai multă *albumină* (aproape de 3 ori atât) ca în laptele femeii; de aceea *laptele de vacă trebuie subțiat și încă cu apă*. În săptămâna 1—4 la o parte lapte turnăm 2 părți apă. În luna 2—3 la o parte lapte turnăm 1 parte apă (jumătate lapte jumătate apă). În luna 4—5 la 2 părți lapte amestecăm 1 parte apă. În luna 6—7 la 3 părți lapte 1 parte apă, după aceea putem da copilășului lapte curat.

Trebuie să grijim ca laptele să fie dela vacă sănătoasă. Atât laptele cât și apa o turnăm și el trebuie bine fiert, ca să se curețe de ori-ce materii stricacioase.

În laptele de vacă e mai puțin zahăr (numai jumătate), ca în laptele femeii; de aceea *laptele de vacă trebuie bine îndulcit*. În fiecare decilitru punem o linguriță de zahăr pisat.

În laptele de vacă e mai puțină grăsime, ca în laptele de femeie; pentru aceasta este și mai greu de mistuit. *Grăsimea o împlinim*, că punem în lapte smântână proaspătă și anume în fiecare decilitru în acele 3 luni dintâi 3 lingurițe, în patrarul al 2-lea de an 2, în al 3-lea 1 linguriță.

Trebuie să grijim ca laptele să fie dela vaci sănătoase. Laptele și apa cu care-l subțiem trebuie fiertă bine ca să se prăpădească materiile aducătoare de boală (bacterii, bacili).

Laptele atunci îl ferbem dacă am pus în el smântâna și zahărul. Dacă a' dat în fiert, îl *mai lăsăm să fiarbă 10 minute*, în care vreme amestecăm des. Laptele îl ferbem într'un vas smălțuit și încă așa că-l așezăm într'un vas mai mare în care am pus apă; astfel ferim laptele de miros. Vasul în care ținem sau ferbem laptele micuțului, *nu este ertat să-l folosim spre altceva*.

Laptele fiert trebuie răcit, acoperit bine și păstrat în loc curat și răcoros. Odată numai cel mult pentru o zi, să pregătim mâncarea copilășului.

Gânduri.

În pădure e tăcere pentru că-i singurătate
Iară *vuiet* e'n orașe și *viață* e la sate!

Frunzele cele uscate
Sunt nădejile sfărmate,
Iar mlădițele crescute
Sunt nădejile 'nplinite.

Florile ori unde cresc
Îmi sunt dragi și le iubesc
Căci în flori e întrupată
Dragostea cea mai curată!

Bat-o focul sărăcie
N-are nici o omenie!

De multeori nu știi nimic
Că din tr'-un lucru foarte mic
Îți faci năcaz
Până'n grumaz.

Adam Bolcu, Brad.

Răvașul săptămânii.

Sibiu, 2 Iunie 1918.

† Delavrancea.

După G. Coșbuc, încă unul dintre cei mai mari ai scrisului românesc: Delavrancea. Cuvântătorul cald și plin de avânturi, ce-a zguduit de-atâteaori cu graiul său viu, colorat, furtunos, sale tixite de ascultători; poetul vânjos ce-a prins în cărți măestre, viața țaranilor deopotrivă ca și zbuciumul tulburător și pătimaș al orașelor cu tot farmecul și durerile lor; scriitorul care a reînviat, turnând ca în metal, chipurile glorioase ale marilor voievozi înfăptuitori ai istoriei și viitorului neamului nostru, și-a chemat la nouă vieață între noi, pe-aceia care sub vestmântul său de pământ ascundea fulgerătorul suflet a lui Ștefan cel mare — astăzi nu mai este în șirul viețuitorilor.

Marele poet Delavrancea a murit la Iași, în capitala Moldovei pe care a cântat-o și zugrăvit cu atâta dragoste în poemele sale dramatice. Nemulțumit, amărât și tulburat el a pășit pragul vecinicii, lăsând în urma sa o lucrare bogată și plină de variație. Furtuna, ce a copleșit pământul țării sale, l'a zguduit adânc, și asemenea unui stejar lovit de fulger, și-a plecat mărgețul său cap cu coama de leu, frumosul cap ce a tănuț în încăperile sale atâta salt îndrăzneț de nobilă cugetare, și atâta larg avânt, în zbor spre țara celor fără de hotare și vecinice...

Promoție. Tinărul *Laurențiu Leșnican* fiul directorului nostru Adam Leșnican, Sâmbătă în 11 Maiu a. c. a fost promovat de doctor în medicină la universitatea din Budapesta. — Felicitările noastre!

Redacțional. În numărul trecut al gazetei am publicat o parte din vestita poezie alui G. Coșbuc: „Dragoste învățată”. Din greșală s'a uitat să se însemne la sfârșit numele autorului. Rugăm să se ia aceasta la cunoștință.

Spre știre. *Celor ce se sfârșește abonamentul cu 31 Maiu și le-am alăturat la gazetă mandate postale, le trimțem și prin aceasta rugarea, să binevoiască a reînnoi abonamentul, pentruca să le putem expedia foaia și pe mai departe regulat. Numere de probă dăm ori și cui cu cea mai mare plăcere.*

Cei ce-și schimbă adresa sunt rugați a trimite pentru împlinirea dorinței lor taxa de 1 cor.

Avansamentul lunii Maiu 1918 în armata comună. La rangul de vice-colonel, majorul *Tit Cernăușan* reg. 31 de infanterie. La rangul de căpitan: sublocotenentul *Radu Corcea* reg. 135 de art. de câmp.

Prețul vinului. Vinul continuă a fi o marfă foarte căutată. Cererea este mare mai ales pentru Germania. S'au plătit pentru vin roșu 720—900 pro hectolitru. Asemenea este căutat vinul alb, cu prețuri ceva mai reduse. Creșterea prețurilor și cererea cea mare stă în strânsă legătură și cu concesiunile recente acordate de guvern pentru fabricațiunea de spirt. Preste 100 de fabrici de spirt industriale și agricole au fost împărțite de astfelu de concesiuni. Cantitatea de vin, ce le trebuie pentru fabricațiunea spirtului trece preste 1 milion hectolitri.

Afară de aceasta nici armata nu este încă pe deplin aprovizionată în anul acesta cu vin.

Prețurile maxime pentru coji de brad și stejar. Guvernul publică o poruncă, prin care se hotărăsc următoarele prețuri maxime pentru coji de arbori: Coaja de brad în bucăți întregi 35 cor., sfărâmată 38 cor., măcinată 40. Coaja de stăjar: în legături (bucăți) 35 cor., tăiată 38, măcinată 40. Aceste prețuri se pun și la acele coji, cari trebuiesc vândute pe temeiul unor înțelegeri luate de mai înainte, cu alte prețuri și cari încă n'au fost predate până acum. Prețurile intră în putere pe ziua de 15 Mai și nu au preț la cojile aduse din străinătate.

Comitatele Cluc și Treiscaune, după încheierea păcii cu România, pe urma unei ordinațiuni ministeriale dată în înțelegere cu comănduirea armatei, încetează de a mai fi teritor de războiu, astfel că biletele de trecere (pasirșein) ies din întrebuințare. Pe liniile ferate din susnumitele comitate se poate deci călători fără pasirșein, numai cu o legitimațiune obicinuită în toate locurile.

† **Gavrilă Pop.** În Blaj a murit în 16 Mai n. părintele canonic *Gavrilă Pop*, în vârstă înaintată de aproape 90 de ani. A fost unul dintre preoții luminați și vrednici ai bisericii sale, cunoscut și pentru multele cărți științifice ce le-a scris și tipărit. În urma sa rămâne un fond de 50 mii de coroane pentru scopuri culturale. Odihnească în pace!

Plata la barbieri. Ernest Boleman, judecător al tribunalului din Budapesta și conducătorul părții economice, a stabilit prețurile barbierilor și frizerilor. Și anume pentru: ras 1 cor., tuns 2 cor., spălat de cap 1 cor. 10 fil., zece bilete în abonamet 8 coroane, tunsul la copil 2 cor. Prețurile au intrat în putere începând cu 13 Mai 1918. Cei ce iau mai mult, se pedepsesc cu asprime.

Drepturile glotașilor de 49—50 de ani. Deoarece demobilizarea glotașilor (landsturm) de 49 și 50 ani, va ținea până la 31 Decembrie 1918, ministerul honvezilor a hotărât următoarele cu privire la starea lor până la 31 Decembrie: Agricultorii cari au cel puțin 10 jugăre de pământ, apoi și glotașii cari sunt negustori, vor putea să se îngrijească de moșia sau negoțul lor. Pentru aștia, comuna unde stau va trebui să dea drumul unui prizonier de războiu. Agricultorii cu moșie mai mică de 10 jugăre, și meseriașii, vor fi trimiși în comuna lor sau în apropierea comunei lor, ca supraveghietori de lucru. Ei vor lucra acolo plătindu-li-se plata obicinuită în locul acela, însă în nici un cas mai puțin de 3 coroane pe zi. Acești muncitori de pământ vor putea lucra și alături de prizonieri. Ei rămân și mai departe sub stăpânirea militară, primind plată și îndreptățire pentru hrană, pe când agricultorii cu moșie mai mare de 10 jugăre, industriașii și neguțătorii nu vor primi nimic din acestea și nu vor sta nici sub stăpânirea militară.

Spre știre. Atragem atențiunea onoratului public asupra prospectului publicat în numărul de azi al frunțașului nostru institut de credit și economii „*Bihoreana*” și recomandăm din partea noastră cumpărarea, respective subscrierea unui număr cât mai considerabil din acțiunile numitului institut, fiindcă prin aceasta se plasează banul în papire solide, a căror valoare internă luând în conziderare fondurile de rezervă de cari dispune institutul, trecuse peste 250 coroane și conform statutelor acționarii primesc ca dividendă cel puțin 5%, pânăcând azi depunerile aduc numai 2 $\frac{1}{2}$ —3 $\frac{1}{2}$ procente.

Direcțiunea institutului Bihoreana la un simplu avis prin o corespondință postală imediat pune la dispoziție unul sau mai multe esemplare din prospectul publicat și o coală de suscrie.

Spre luarea aminte a proprietarilor de pământ. Impărțirea cărbunilor de lipsă pentru mașinile agricole, va fi făcută anul acesta de comisia de cărbuni pentru toată țara și anume în felul următor: Agricultorii cari au sămănat mai mult de 150 jugăre vor primi cărbuni deadreptul dela mină, trimiși fiind la numele lui. Pentru agricultorii cari au sămănat mai puțin de 200 jugăre cărbunii vor fi trimiși la adresa comunei unde locuiesc. Măsura de cărbuni trebuincioasă, va fi dată după cum este și întinderea pământului sămănat. În acest scop fiecare agricultor va face arătările de trebuință pe niște hârtii tipărite ce se găsesc gata la solgăbirai și anume: Cei cu mai mult de 200 jugăre sămănate, vor scrie cererea lor pe o coală neagră, cei cu mai puțin pe o coală roșie. Aceste cereri trebuiesc înaintate cât mai curând, căci altfel agricultorul ce întârzie, va rămânea fără cărbuni.

Ce măsură de făină va primi în anul acesta populația? Ministrul pentru hrană, contele Windischgraetz a sfârșit de lucrat planul pentru chipul cum se va face anul acesta recvirarea grâului și împărțirea lui. După noua lege se va da în orașe fiecărui locuitor câte 7 *chilogramme* și 20 *deka* de făină pentru o lună. La țară se vor da celor ocupați la muncă agricolă câte 12 *chilogramme de bărbat*, 10 *chilogramme* și 50 *deka de femeie*, iar pentru copii câte 9 *chilogramme* făină pe lună. Lucrătorii din fabrici vor primi 10 *chilogramme* și jumătate, femeile lucrătoare câte 9 *chilogramme*, iar copii câte 8 *chilogramme* și jumătate. Acești numeri nu sunt însă hotărâți pe deplin deoarece întregul plan mai trebuie întărit de consiliul de ministri. Cât pentru vânzarea de grâne, va fi oprit a se cumpăra deadreptul dela producător. În acele locuri unde agricultorii au un prisos de grâne, aceștia le vor putea vinde îndată, însă numai prin mijlocirea centralei de grâne. Deci cei ce au lipsă vor putea cumpăra grâne chiar în comuna unde stau, însă prin mijlocirea centralei. Comunele și orașele vor putea cumpăra grânele de lipsă pentru toți locuitorii pe un an întreg, iar aceștia le vor da locuitorilor cu bilete ca și acum.

Recvirarea cartofilor timpurii. Printr'o ordinațiune din partea ministrului pentru hrana publică se oprește recvirarea cartofilor de primăvară de o camdată în următoarele comitate: Torontal, în cercurile Sîmiciăușul mare, Periamoș, Chichinda mare, Törökkanizsa, Csene, Jimbolea, orașul Neoplanta, comitatele Baci-Bodrog, Tolna, Nograd, Pressburg, Szabolcs, Nyitra, Veszprem, Hajdu, Komarom, Satmar.

Cartofii de primăvară vor putea fi vânduți numai biroului de mijlocire de cartofi. În celelalte părți ale țării, cartofii vor putea fi puși în vânzare dela 1 Iunie, dar numai cu certificat de cumpărare. Producenții pot păstra pentru trebuințele casei lor, pe opt săptămâni, câte 4 klgr. de cap pe săptămână, iar pentru sămănat 10 măji metrice de jugăr.

Trimiterea de mărfuri pentru România. Camera comercială din Brașov vestește că mărfurile pentru România, se pot transporta la București prin mijlocirea biroului de trimitere de mărfuri. Trimiterea

se poate face numai în pachete de poștă de tabără, în greutate de cel mult 10 Kilograme. Porto pentru un pachet de 5 Kilograme e 80 fileri, iar pentru pachete până la 10 Kilograme 2 coroane. Pachetele se vor adresa parte secretariatului r. ung. care îngrijește inportul, parte statului major economic ces. reg. din București. Camera comercială invită pe cei interesați ca să anunțe mărfurile, ce voiesc să le trimită în România, la biroul ungar de circulațiune de mărfuri (Magyar Arúforgalmi Iroda, Budapest, V Béla u. 6), care apoi îl va anunța când pot espeda acele mărfuri.

Oi din România pentru Ungăria. În înțelesul contractului nostru cu România Ungaria primește 300.000 de oi. Primirea oilor se face sub supraveghierea consilierului ministerial Bela Dorner. Prin pasul dela Petroșeni au trecut 20,000, prin cel dela Turnu Roșu, prin cel dela Bron și Timiș 70,000. Prețul pentru o oaie este între 160—200 cor.

Mari mișcări la Praga. Din Praga să vestesc mari mișcări din prilejul sărbării naționale de 50 de ani, dela zidirea tratrului național. Au fost trimiși ai Slavilor de sud. Poliția s'a amestecat de repețite-ori și cu călăreți a împrăștiat mulțimea, care cu cântecul național „Hoi slovane” a umblat prin toate străzile. În teatru s'au ținut vorbiri naționale și în adunarea ziaristilor s'a făcut jurământul, ca toți să jertfească pentru câștigarea drepturilor naționale. Prefectul poliției a spus că serbările acestea au fost tradare de patrie, fiindcă s'a arătat simpatie pentru Antanta. El a oprit ori-ce adunare, a amenințat teatru cu închidere, a scos afară din Praga pe trimișii Slavilor de sud și pentru totdeauna a oprit „Narodni Listy”. Adunările acestea au fost ecoul, la știrea răspândită, ca în 19 Mai se vor publica împărțirea nouă a cercurilor în Bohemia.

Starea economică și industrială a Basarabiei. Din cele 44,000 km. pătrați ai pământului basarabean, adică din cele 4,400.000 hectare, mai mult de jumătate sunt ale țăranilor. După statistica din 1913, proprietatea țăranilor cuprindea 2,200.000 hectare: 1 milion de hectare era al marilor proprietari. Cealaltă e proprietatea orașelor, a mănăstirilor și a Statului. 700.000 hectare se cultivă cu grâu, alte 650.000 cu porumb. Un sfert de milion de hectare este acoperit cu păduri. Recolta din 1913 a dat: 300.000 vagoane de grâu; 3 milioane hectolitri de vin; un miliard și jumă-kgr. de nutreț; 3 milioane și jumătate kgr. de tutun; 4000 kgr. de gogoși de mătase; 150,000 kgr. de miere; 85,000 kgr. ceară.

În Basarabia sunt 280 fabrici mari și mijlocii cari produc anual mărfuri în preț de 16 milioane lei. Mai sunt alte 150 fabrici mici și 8000 de mori de vânt și de apă, 570 de mori sunt mânate cu forța aburului. Importul anual al Basarabiei era de 128 milioane lei, iar exportul a fost în ultimul timp de 230 milioane lei. Comerțul din lăuntru țării s'a ridicat la suma de 270 milioane lei. 90 Bănci mari și 120 de Bănci mijlocii, cum și 420 de cooperative întrețin această harnică viață economică. Averele imobile ale zemstvoudurilor basarabene e de 28 milioane lei, plus un capital de 6 milioane lei. Se cheltuiau cu școalele 3 milioane lei și aproape 4 milioane cu spitalele.

Producția pescăriilor s'a socotit în ultimele statistice la suma de 8 milioane lei.

Aduc la cunoștință
că am deschis un
atelier pentru zugrăvit
de odăi în Săliște.
Lucrez cu cele mai mo-
derne motive românești.

3-4 Lazăr Văsiu.

Caut

2-2

un bărbat sau femeie
de toată încrederea pentru îngrijirea
unei curți cu câteva vite la o moșie
lângă Sibiu. A se adresa la ad-
ministrația „Gazeta Poporului“

Anunț de căsătorie.

O femeie văduvă, mai în
etate, s'ar căsători cu un bă-
rbat mai în etate, femeia e
cultă, fără familie, dispune de
avere **6000 Kor.** Cine se
interesează să se adreseze la
„Gazeta Poporului“. **Mărci pen-
tru răspuns.**

5 2-2

Fetițe pentru lucru și un învățăcel

află aplicare (în compactoria)

FRANZ NEUZIL

Pământul mic Nr. 5.

„Ardeleana“

instituit de credit și economii,
societate pe acții în Orăștie

dă în arândă pe 3 ani și anume pe
1919, 1920, 1921 următoarele moși:

pe hotarul comunei **Vinț** (Alvincz)
lângă gară un complex arător de **93
iugăre**, cu arândă minimală de 8,000
Cor. la an,

pe hotarul comunei **Ilia** (Maros-
Illye) o moșie de **68 iugăre**, din cari
50 arător, iar **18 grădină** cu pom
cu arândă minimală tot de 8,000 Cor.
la an.

Ofertele să se înainteze la adresa
instituitului până la 15 Iunie a. c.
nou. Direcțiunea își rezervă dreptul
a accepta plusofertul, care'l va afla
mai convenabil.—

2-3

Orăștie, la 10 Maiu 1918.

Direcțiunea.

Caut două petri

pentru moară de apă fie roșii
fie ciuceu, grosimea dela 10
țoli în sus. Adr. Andreiu Socol
morar — Alsócsa.

1 2-4

Sunt văduv

în etate de 55 ani, am trebuință de o
econoamă din casă bună și să se pri-
ceapă în gospodărie. Etatea între 40-45
ani, la cas corespunzător nu-i eschisă
chiar și căsătoria. Să fie română și
fără copii.

Doritoarele să se adreseze la
redacție sub numirea „Un văduv“
Rugăm mărci pentru răspuns!

2-3

Avis!

„ECONOMUL“ instituit de
credit și economii în Cluj.

Filiale: Murăș-Ludoș și Alud.

Afiliate 7 reuniuni de credit Raif-
feisen.

Capital: Un milion coroane.
Rezerve: Patru sute de mii cor.
Depuneri: Trei milioane.

Face tot felul de afaceri de bancă.
Primește depuneri de etalon favorabil
și cu procent urcat pentru biserici și
alte așezăminte culturale. Imprumută
pe cambii, ipotecă și lombard.

Vinde și cumpără efecte cău-
tate la bursele din Budapesta,
Viena și Praga și mijlocește
transacțiuni în legătură.

Mijlocește vânzarea și cumpărarea
de mașini agricole.

12

Ajută la întemeierea reuniunilor
de credit și agricole sătești.

Sustine: Masa studenților universi-
tari, Ambulanța Petran pentru țărani
bolnavi, are Birou: „Sfat de drept
gratuit pentru țărani“ și „Un orfelinat
de fete“, victime ale războiului.

Prăvălie de Antiquități (lucruri de demult.)

Cumpăr tot felul de lucruri gă-
site în pământ la arat, ori la săpat, de
aur, argint, ori de ori-ce fel de me-
tal, poate fi chiar și de piatră ori
cărămidă dacă au diferite semne
sau scrisoare pe ele.

Ulcioare, potire, pahare, inele,
bani vechi răi, petri cioplite cu
semne, ori cărămidă scrisă cu
slove de demult; afară de aceea bi-
juterii de aur, argint, chipuri, lu-
cruri sculptate, covoare vechi,
leane bisericesti pictate pe lemn
și altele.

Obiectele sunt a se trimite pe
postă ori aduse la adresa

3-6

H. Candrea

Sibiu Str. Fleșerilor Nr 5.

Bihoreana instituit de credit și economii

PROSPECT.

În conformitate cu raportul nostru către adunarea generală ținută la
28. Februarie 1918. ne luăm voie a pune la dispoziție pentru cumpărare în
primul rând acționarilor instituitului acțiunile din emisiunea a treia neoptate la
timpul său pre lângă condițiunile următoare:

1. Prețul unei acții se fixează în suma de 220 cor. adică Doauă sute-
doauăzeci coroane și este a se plăti în patru rate la termenii următori:

cel mult până la 30 Iunie 1918. . . . . 70 coroane

cel mult până la 31 August 1918. . . . . 50 coroane

cel mult până la 30 Octombrie 1918. . . . . 50 coroane

și cel mult până la 15 Decembrie 1918. . . . . 50 coroane

De sine înțeles, că fiecare acționar poate plăti și mai multe rate, sau
chiar și întreg prețul deodată, ce ar fi și de dorit pentru evitarea multelor
correspondențe, cari adeseori sufer întârziere din cauza comunicației atât de
greoaie.

2. Acțiunile se vor elibera imediat după achitarea prețului întreg al ace-
lor, până atunci plătirile făcute se vor cvita în titli provizori. Asemenea
numai după achitarea tuturor ratelor vor participa proprietarii acestor acți
la toate binefacerile și se vor bucura de toate drepturile ce posed acționari
vechi.

După acțiunile întreg plătite până la 15 Decembrie 1918, cu începutul
de 1 Ianuarie 1919, se va da dividendă regulată provăzută în §-ul 61 din
statute, iar până atunci după ratele achitate se vor plăti interese de 4%.

După ratele restante se vor calcula 5% interese de întârziere.

3. Numărul acțiilor, cari se pot subscrie, respective cumpăra, nu se
limitează, iară pentru legitimarea calității de acționar cu privire la serviciul
postal greoi și costisitor nu se recere trimiterea acțiilor ce le posed la adresa
instituitului, ci îndreptățirea la cumpărare o va stabili direcțiunea pe baza
datelor de cari va dispune.

4. Termenul de subscriere, respective pentru cumpărarea acțiilor se
fixează dela 1 Mai până la 30 Iunie 1918 cu aceea, că fiecare acționar de-
odată cu coala de subscriere va avea să trimită până la acest termen la
adresa instituitului cel puțin rata primă de 70 coroane dela fiecare acție.

5. Direcțiunea își rezervă dreptul, că la caz, când s'ar subscrie mai
multe acții, de câte i-stau la dispoziție din emisiunea a treia, să reducă
proporționat numărul acțiilor subscribe pe baza acestui prospect, sau dacă
va afla de bine să propună adunării generale urcarea capitalului la suma
subscrisă. Eventuala reducere se va efectui în primul rând dintre acțiunile, al
cărora preț se plătește numai în rate.

De sine se înțelege, că la caz de reducere sumele plătite în prețul
acțiilor se vor restitui împreună cu interesele de 4% ale aceloră calculate
dela ziua plătirii.

Oradea-Mare—Nagyvárad, la 16 Aprilie 1918.

Direcțiunea instituitului de credit și economii
BIHOREANA

Aviz!

Moritz Haydecker și Carol Kasper,

foștii arândași

ai hotelului și cafenelei „Europa“

aduc cu toată onoarea la cunoștința stimaților oaspeți, că din cauza
indispoziției continue a soțiilor lor și credinciosului lor personal de
serviciu, se văd nevoiți cu aprobarea posesorilor să se retragă dela
conducerea lor în favorul noului arândaș: dl **Rudolf Pattermann**
și soția sa dna **Emma Emilia Schöck** din Cluj.

Arândașii cari se depărtează astăzi, au ținut totdeauna de cea mai
nobilă chemare a lor, să mențină hotelul și cafeneaua la un astfel de
nivou, care putea mulțumi chiar și cele mai mari pretenții, și se roagă
că de nu vor fi reușit pe deplin să realizeze planul să se atribue aceasta
mai mult împrejurărilor în care trăim și împreună cu cari au trebuit
să lupte dela începutul întreprinderii.

Iubiților oaspeți și mușterii însă cari au suportat alături de ei
răstimpul greu al războiului, le exprimă mulțăminta cea mai sinceră și
mai cordială, împreună cu rugarea de a arăta vechei întreprinderi și
sub noul ei arândaș același sprijin și a manifesta toată bunăvoința.

Sibiu, în 6 Maiu 1918.

Cu toată stima

Moritz Haydecker
Karl Kasper.

Aducând la cunoștință cu toată stima preonoratului public în-
chirierea hotelului și cafenelei „Europa“, subsemnații făgăduim, că
vom continua să le conducem și să le menținem la același nivou și
aceiași bază solidă, la care le-a înălțat domnii **Haydecker** și **Kasper**
împreună cu credincioasele lor ajutoare, și rugăm preonoratul public
din Sibiu, de-a sprijini și onora și pe mai departe întreprinderea
noastră.

3-3

Sibiu, în 6 Maiu 1918.

Cu toată stima

Rudolf Pattermann
și soția.

Atențiune.

O garnitură de îmblătit aproape nouă, cu 1 Mo-
tor de benzină de 8 cai putere, o îmblătitoare de
1000 ^{mm} mărimea dobei, și o îmblătitoare de trifoi cu
doba de 1000 ^{mm} mărimea, sunt de vânzare, în preț con-
venabil la

2 1-1

Carl F. Wultschner
Nagyszében, Rozmaringasse 13.

Tot asemenea unelte și mașini agricole de la
renumita fabrică **Hoffer & Schranz, Clayton & Schut-
leworth.** Doritorii a se adresa la sus numitul.

Primesc orice reparaturi la mașini agricole.